

19 juni, Amsterdam Concertgebouw, 20.15 uur
 20 juni, Rotterdam De Doelen, 20.15 uur
 21 juni, Den Haag Diligentia, 20.15 uur

Paco Peña en zangers

18 juni, Breukelen Huize Queekhoven, 14.30 uur

Slotconcert Singing Today

Zie onder Bijzondere Evenementen, pagina 155

Paco Peña

De Andalusiëse muziek wortelt in vele tradities. Men kan er resten in aantreffen van de Byzantijnse, Moorse, Mozarabiese en Joodse cultuur. Dit alles is geïntegreerd in de liederen en dansen van het Andalusiëse volk. De belangrijkste invloeden zijn echter uitgegaan van de Islam en de zigeuners. Het resultaat was de 'Cante Flamenco', een samengaan van Andalusiëse folklore en zigeunermuziek. De woorden 'Cante' en 'Flamenco' kunnen ook los van elkaar gebruikt worden en duiden dan steeds op de zang. Voor de dans gebruikt men 'Baile Flamenco' en voor het gitaar spelen 'Toque Flamenco'.

De oorsprong van het woord Flamenco wordt wel gezocht in een etymologische afleiding van het woord flamingo, maar dat moet toch als te zeer speculatief van de hand gewezen worden. Er zijn nog allerlei andere verklaringen maar de eenvoudigste is hier de waarschijnlijkste. In het Andalusiëse dialect van eind 18e, begin 19e eeuw duidt het woord op een bepaald volkstype. Flamenco slaat dan op een opvallend, luidruchtig en royaal levend mens. Men kan aannemen dat zigeuners zich rond 1836 zelf flamencos noemden in plaats van gitanos.

Toch is de muziek niet typies voor zigeuners, want die komen over heel Europa voor en de muziek alleen in Andalusië.

Flamenco is een vorm van communicatie, het is het meest diepgaande contact dat men met de ziel van de Andalusiër kan hebben. Voor een onvoorbereide luisteraar doet de Flamenco vaak wat overdreven aan. Men is niet gewend zijn gevoelens zo onverhuld en emotioneel te uiten.

Rond 1780 is er, voor zover na te gaan, voor het eerst sprake van een flamencozanger. Maar het zal toch nog tot het midden van de volgende eeuw duren eer de band tussen de Andalusiërs en de zigeuners zó hecht is geworden dat de Flamenco zich langzamerhand in een zekere populariteit mag verheugen. Dit vindt zijn weerslag in het ontstaan van de zg. Cafés Cantantes, waar tot ± 1910 de flamencomuziek een grote bloeiperiode doormaakt. Er ontstaan 3 belangrijke stijlen: tonás, siguiriyas en de corridas of romances, waaraan nog andere ideeën en liederen uit de rijke Andalusiëse kunst worden toegevoegd: de fadango, de granadinas, tarantas en jotas de Cadiz. Zo ontwikkelde de Flamenco zich tot zijn huidige vorm. Aanvankelijk werden er geen gitaren bij gebruikt. Er werd uitsluitend in de handen geklapt. Pas in de tijd van de cafés cantantes werd de gitaar toegevoegd. Dit is ook het element dat gezorgd heeft dat de Flamenco erg veranderde. Zo kwam het oriëntaals karakter van het lied in contact met de westerse harmonieën van de gitaar. Sindsdien zijn ze onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Het concert zal bestaan uit een demonstratie van de meeste stijlen van flamencozang, waarbij voorbeelden van zigeuneroorsprong afgewisseld worden met die van Andalusiëse origine. Een rijk geschakeerd beeld van de tragiese roep van de siguiriyas tot aan de vrolijke kleurenrijkdom van de bulerías.

Ook enige persoonlijke stijlen zullen aan bod komen, alle aangedragen en verfiend door de anonieme stem van de traditie.

P.P.